

Tüntess a Hortobágyon!

A gyülekezési jog további [korlátozására](#) készül a kormány. Ma tárgyalják azt az alaptörvény-ellenes [módosító javaslatot](#), amit Semjén Zsolt nyújtott be múlt héten a településkép védelméről szóló törvényhez. A javaslat értelmében a nemzeti ünnepek és egyéb ünnepi időszakok idején a tüntetésekre leggyakrabban használt közterületeken nem lehetne gyülekezni, mert azokon a helyszíneket kizárólag állami rendezvényt lehetne tartani.

Éljenek a nem létező hagyományok!

A javaslat indokolása nemes egyszerűséggel kinyilvánítja, hogy nemzeti ünnepek idejére kiveszi a közterület fogalma alól az ünnepek hagyományos állami, illetve önkormányzati helyszíneit azért, hogy mentesek legyenek a közterületekre egyébként irányadó bejelentési eljárás alól, és így e helyszínek a törvény által mintegy einstandolva legyenek az ünnepségek idejére. Azt is megtudhatjuk, ha eddig sem lennének meggyőzve a módosítás szükségességéről, hogy „az ilyen célokra használt közterületek hagyományosan kialakultak, ezért e hagyományok törvényi megerősítése nemes cél.” Csakhogy ugyancsak hagyománnyá vált az is, hogy a nemzeti ünnepek alkalmával az állampolgárok egyénileg és csoportosan, valamint az éppen ellenzékben lévő pártok is előszeretettel élnek azzal az alkotmányos jogukkal, hogy az állami megemlékezésekhez közel, szimbolikus helyszíneken, tüntetéseken fejezzék ki véleményüket. A most a gyülekezési szabadság köréből kizárni szándékolt közterek a rendszerváltás óta folyamatosan ellenzéki demonstrációk színterei voltak az épp hivatalban lévő kormánnyal szemben. A javaslat tehát a hagyományokra történő hamis hivatkozással eleven, harmincéves hagyományt zilálna szét, nyilvánvalóan az ellenzék politikai eszköztára korlátozásának céljával.

Ne legyen verseny!

A törvénymódosítás indoka között szerepel a közterületek használatáért folyó versengés megelőzése, ami Semjén Zsolt szerint méltatlan a nemzeti ünnepekhez és a hasonló ünnepi alkalmakhoz, miközben ma Magyarországon minden nemzeti ünnepen kormánypropaganda harsog. Inkább az „*méltatlan*” és alapvető jogot sértő, hogy a kormány és az önkormányzatok törvény erejénél fogva elsőbbséget élvezzenek a közterület használatában és ezzel a véleménynyilvánítás gyakorlásában. Holott a kormány és az önkormányzatok álláspontjának kifejtésének [máshol húzódnak a korlátai](#), mint a polgárok véleménynyilvánítási szabadságának határai. Bár tudjuk, a kormány nem kedveli sem az alkotmányos demokráciákban természetes versengést és sokszínűséget, az alapvető jogokat az Alaptörvény alapján még mindig csak más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával lehet korlátozni. Ennek azonban nyomait sem találjuk meg a törvénymódosításban. Úgy tűnik, a kormányzat immár a hibrid, autokrata rezsimekre jellemző „látszatversengés”¹ fenntartásával sem kíván bajlódni, amennyiben törvényben deklarálja, hogy a politikai versengést korlátozandó jelenségnek tartja.

Bárhol, csak ne ott, ahol látszik!

A gyülekezés helyszínének megválasztása olyan szabadság, ami még mindig a gyülekezési jog lényeges tartalmának számít. Az Alkotmánybíróság az Emberi Jogok Európai Bíróságának gyakorlatával összhangban több határozatában is megerősítette, hogy a véleménynyilvánításának helyének

¹ Levitsky, Steven – Way, Lucan A.: *Competitive Authoritarianism*. Cambridge University Press, 2010.

meghatározása a gyülekezési szabadság része.² A módosító javaslat a hagyományos gyülekezési helyszínek igénybevételének lehetőségét az államnak tartja fenn a nemzeti ünnepek alkalmával, teljesen elzárva ezzel másokat alapjoguk gyakorlásától. Ez olyan mértékű korlátozás, ami nem tartja tiszteletben az alapvető jog lényeges tartalmát, ahogy az ilyen korlátozás, versengő alapjog hiányában nem is lehet szükséges más alapjog érvényesüléséhez, továbbá nem azonosítható olyan alkotmányos érték sem, amit védenie kellene.

Ahogy alkotmányos jog nem korlátozható

A kormány kétharmados parlamenti többség birtokában van, mégsem a kétharmados gyülekezési törvényben korlátozza a gyülekezési szabadságot, hanem egy egyszerű többséget igénylő törvényben, ezzel pedig az alapjogok általános semmibe vételén túl, bizonyára azt akarja kikerülni, hogy meg kelljen felelnie az Alkotmánybíróság alapjogi tesztjének.

Ha a javaslatból törvény lesz, akkor annak mindenképpen az Alkotmánybíróság elé kell kerülnie. Amennyiben pedig az Alkotmánybíróság a törvényt átengedi, akkor a látszatra sem ad, akkor a legnyilvánvalóbb esetekben is megszűntnek tekintendő Magyarországon az alkotmánybíráskodás és az alapvető jogok elemi védelme. Ezt állítani, a fenti tartalmi érvelésen túl, az Alkotmánybíróság saját precedenseihez kötöttsége alapján sem túlzás, hiszen az Alkotmánybíróság korábbi döntései alapján egy ilyen törvényi rendelkezést biztosan alaptörvény-ellenesnek kell nyilvánítania a testületnek, ugyanis a 13/2016. (VII. 18.) AB határozatban idézett korábbi gyakorlat továbbra is irányadó.

A gyülekezési jog korlátozásának, ahogyan korábban említettük, szükségesnek és arányosnak kell lennie, de ezen feltételeknek bizonyosan nem felel meg a módosító javaslat. Az Alkotmánybíróság korábbi döntésében a gyülekezési jog kiemelt szerepére is utalt. „Tekintettel arra, hogy a közterületek egyik rendeltetése tradicionálisan éppen az, hogy a nyilvánosság egyik legkézenfekvőbb, mindenki által hozzáférhető fórumai legyenek, ezért a közterületen tartandó rendezvények különösen erős alkotmányjogi védelemben részesülnek. Ez abban nyilvánul meg, hogy ha a gyülekezés helyéül választott közterület igénybe vételét közhatalmi rendelkezés korlátozza, az alapjogot érintő korlátozásnak meg kell felelnie a szükségességi és arányossági követelményeknek.” 3/2013. (II. 14.) AB határozat Indokolás [45]

Az Alkotmánybíróság azt is megerősítette, hogy „[a]mennyiben nyilvánvaló, hogy a közterület-használat adott módon történő szabályozásának mögöttes célja a gyülekezési jog korlátozása, és a közterület-használat feltételeinek módosítása csupán eszköze a gyülekezési jog korlátozásának, ez alkotmányellenessé tehet olyan szabályokat is, melyek önmagukban alapjogi relevanciával nem bírnak”. [4/2007. (II. 13.) AB határozat, ABH 2007, 911.] [3/2013. (II. 14.) AB határozat Indokolás [62] Ez alapján a településkép védelméről szóló törvény módosítása egyértelműen alaptörvény-ellenes, hiszen szimbolikus jelentőségű közterületeken teszi lehetetlenné a gyülekezési jog gyakorlását.

---

² „A gyülekezés szervezésének lényegi eleme (olykor egy adott közügyben való vélemény-kifejezés része) annak megválasztása, hogy a rendezvényre milyen céllal, hol, mikor és milyen körülmények között kerüljön sor. A gyülekezési szabadság a gyülekezés helyszínétől szolgáló terület megválasztására is kiterjed. [...] A gyülekezéssel elérni kívánt cél ugyanis szorosan kapcsolódhat a kiválasztott helyszínhez.” (75/2008. (V. 28.) AB határozat, Indokolás [41])